

Duin

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

jaargang 33, nr. 1
maart 2010

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens
Peter van den Berg
Annelies Boutellier
Cindy Butler
Martin de Jonge
Arjen Kok
Moniek Löffler
Frans Micklinghoff
Wim Rimmelzwaal
Julius Röntgen

Beeldredacteur

Joost Bouwmeester

Hoofdredacteur

Arnoud van der Meulen

Eindredacteur

Frans Buissink

Pre-press en druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
Fax: idem
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

giro 40 162 98 ten name van
Stichting Duinbehoud te Leiden

Advertenties

U kunt via het redactieadres
contact met Duinbehoud op-
nemen als u een advertentie
in DUIN wilt plaatsen.

© Stichting Duinbehoud

Nieuwe donateurs van de
Stichting Duinbehoud kunnen
zich aanmelden op het redactieadres.

Vormgeving - Puffin design
René van Rossum

Inhoud

6 Vrijwilligers beheren het Kennemerstrand

Hoe verdien je een Landschapspenning en 5000 euro? De Vrienden van het Kennemerstrand kunnen het ons vertellen. Een duingebied dat ten onder dreigde te gaan aan verstruiking is dankzij vele uren vrijwilligerswerk veranderd in een eldorado voor plantenliefhebbers.

8 De bunkers in het duin

Zeventig jaar geleden... Oorlog verwoest Nederland. Menselijk leed. Ingrijpende maatregelen tasten ook de duinen aan. Grootschalige bunkerbouw wordt aantrekkelijk gemaakt voor Nederlandse arbeiders. De duinen veranderen jarenlang in een grote bouwput. Bunkers worden na de oorlog opgeruimd, maar wat blijft staan, is nu oorlogsmonument. Gelukkig maar, want ze vormen tot op heden aantrekkelijke winterverblijven voor allerlei vleermuizen.

14 Bosanemoontjes

Prikkebeentje bosanemoon krijgt het voor elkaar, elk voorjaar weer. Hoe tilt zo'n pover plantje die zware, rottende bladerdeken op? Misschien is het voor u elk voorjaar weer een van de grote vragen die de natuur oproept. Na lezing van dit artikel is het vraagteken wellicht veranderd in een uitroepetekens.

16 Kolengestookte energiecentrales op de Maasvlakte

Waar worden wij vrolijk van? In ieder geval niet van CO₂, NO_x, SO₂, fijnstof, zware metalen en dioxines. De concentratie hiervan is op Voorne al zodanig, dat ze gezondheidsproblemen bij de bevolking en achteruitgang van natuurwaarden in de nabijgelegen duingebieden veroorzaken. Desondanks dreigen E.ON en Electrabel een vergunning te krijgen voor centrales met een totale capaciteit van 1900 Megawatt. Tijd voor tegenstand.

En verder...

2 Niet stuk te krijgen... / 4 Dwars door de Duinen / 10 Duinen in beeld / 12 Binnenduintrand / 13 Recensies / 18 Duinbrand / 20 Violen – duin en maarts.

Bij de voorkant: Geoorde fuut in prachtkleed, foto: Menno van Duijn. Voorjaar in de duinen. Heerlijke tijd. Zouden ze er al zijn? – vogelliefhebbers denken het hele voorjaar lang steeds weer hetzelfde. Met 'ze' worden telkens weer andere vogelsoorten bedoeld. In gebieden waar de geoorde fuut voorkomt, zal in maart zeker worden uitgezien naar de terugkomst van deze juweeltjes!

Violen - duin en maarts

Er zijn populaire dieren, er zijn populaire bloemen. Geliefd zijn dieren met ogen voorop de kop, zodat ze ons echt aankijken. Vos wint het van koe. Zo ook zijn planten-met-gezicht geliefd; planten met bloemen die ons echt aan lijken te kijken, niet één bloem, nee, alle! In de duinen kom je dan terecht bij duinviooltje. Zijn bloem richt zich op de zon. Bestuivende bijen en vlinders zitten daardoor lekker warm in het zonnetje als zij nectar peuren diep uit de bloem. Van sommige planten waarvan de bloem de zon volgt, wordt gesuggereerd dat zij dit doen om bij extra warmte uitbundiger te geuren, maar duinviooltje is reukloos.

Waar konijn graaft en keutelt, vindt duinviool zijn beste kiemplaats. Wonderwel groeit hij ook in gortdroge stuifkuilen. Met zijn penwortel tot één meter diep weet duinviool er toch voldoende water op te zuigen. Dankzij viooltjes bevolken ook parelmoervlinders de duinen. Hun rupsen vreten namelijk uitsluitend viool. Behoud stuifkuil en behoud plek met mos en reigersbek, dan houdt je parelmoer.

Duinviool en tuinviool zijn nauw verwant. Je ziet het direct aan het gezicht. Van tuinviooltjes weet u misschien wel dat de zaden zo heerlijk ver weg kunnen springen uit hun zaadlijst. Zij springen soms letterlijk in het oog. Bij duinviooltjes gebeurt hetzelfde, tot vijf meter ver. Springen ze niet ver genoeg? Mier helpt. Aan het zaad zit namelijk een olierijk aanhangsel, mierenbroodje genoemd. Mieren zijn er verzot op, ze smeren hem met het broodje, en het zaad gaat mee. Ze nuttigen vervolgens alleen het broodje. Het zaad kiemt trouwens beter als mier het broodje eraf geknaagd heeft.

Tegenhanger van het duinviooltje is het maarts viooltje. Duinviool een lachebek, maarts viool met afgezakte mondhoeken; majeur, contra mineur; bladen smal, tegenover bijna rond; open duin, tegenover schaduwrijke binnenduinrand; bloemen driekleur, tegenover vrijwel monochroom violet; geurloos, tegenover parfumleverancier; zaad wegspringend, tegenover loom neerrollend; mierenbroodje een kruimel, tegenover een flinke hap. Duinviooltje bloeit bijna jaarrond vanaf april. Sta niet gek te kijken als maarts viooltje nog in april bloeit: in de duinen is alles later. Buurman is immers zee met zilte én kilte. Maar... maarts viooltje blijft eerste viool spelen.

PETER VAN DEN BERG

Duinviool. Foto Joost Bouwmeester.

